

Thơ Thế Lữ - Tập 1

Thế Lữ (Nguyễn Thứ Lễ)

Thế Lữ, tên khai sinh Nguyễn Đình Lễ, sinh ngày 10 tháng 6 năm 1907 tại ấp Thái Hà, Hà Nội. Quê cha ông ở làng Phù Đồng, huyện Tiên Du (nay là Phù Đồng, Gia Lâm, Hà Nội), quê mẹ ở Nam Định. Tên Nguyễn Đình Lễ sau đó được đổi thành Nguyễn Thứ Lễ vì ông là con thứ. Khi lên 10 tuổi, người anh trai (hơn ông một tuổi) mất, ông lại đổi tên lại thành Nguyễn Đình Lễ. Lớn lên ông dùng lại tên Nguyễn Thứ Lễ, khi viết văn nói lái lại là Nguyễn Thế Lữ, sau rút gọn thành Thế Lữ. Bút danh Thế Lữ, mang nghĩa "người khách đi qua trần thế" lại phù hợp với quan niệm sống của ông khi ấy. Ông còn có tên khác là Nguyễn Khắc Thảo, nhưng sau cũng bỏ đi vì trùng tên. Khi viết báo, đôi khi ông ký bút danh hài hước Lê Ta, xuất phát từ tên Lễ biến thành "Lê Ngã", "ta" cũng tức là "ngã".

Đây là trang danh sách liệt kê tuyển tập các tác phẩm, tập thơ và những bài thơ hay nhất của nhà thơ Thế Lữ (Nguyễn Thứ Lễ). Ông là nhà thơ, nhà văn, nhà hoạt động sân khấu Việt Nam. Vốn nổi danh trên văn đàn vào những năm 1930 với những tác phẩm Thơ mới, đặc biệt là bài Nhớ rừng cùng những tác phẩm văn xuôi, tiêu biểu là tập truyện Vàng và máu (1934). Trở thành thành viên của nhóm Tự Lực văn đoàn kể từ khi mới thành lập.

Thế Lữ qua đời do tuổi già vào ngày 3 tháng 6 năm 1989 tại Thành phố Hồ Chí Minh, hưởng thọ 81 tuổi.

Thơ Thế Lữ – Tập 1

Trong tập này có tất cả 23 bài thơ của thi sĩ Thế Lữ sau:

Tập Tuyển Tập Thơ

1- Một Giấc Mơ Dữ Dội

2- Tan Vỡ

3- Tình Hoài

4- Tiếng Chuông Chùa

Tập Mấy Vần Thơ (1935) (phần đầu)

1- Nhớ Rừng

2- Tiếng Gọi Bên Sông

3- Lựa Tiếng Đàn

4- Tiếng Trúc Tuyết Vời

5- Tiếng Sáo Thiên Thai

6- Con Người Vơ Vẩn

7- Trước Cảnh Cao Rộng

8- Người Phóng Đãng

9- Ác Mộng

10- Lời Than Thở Của Nàng Mỹ Thuật

11- Khúc Ca Hoài Xuân

12- Mấy Vần Ngây Thơ

13- Thức Giấc

14- Bên Sông Đưa Khách

15- Hái Hoa

16- Cây Đàn Muôn Điệu

17- Lời Mỉa Mai

18- Tôi Muốn Đi

19- Tự Trào

Tập Tuyển Tập Thơ

Một Giấc Mơ Dữ Dội (Thế Lữ)

Tôi mơ thấy tôi nằm trên vũng máu,
 Chống tay lên nghe tiếng những hồn kêu.
 Khắp bốn phương loè loẹt lửa trời chiều
 Muôn vật tẩm trong một màu đỏ khé.
 Tôi chợt nghĩ: hình ảnh cuộc đời là thế.
 Có phải đời còn vui đẹp lắm đây chăng?

Không, tôi muốn quên đi bằng chén mơ màng
 Và gương cất tiếng cười che tiếng khóc.
 Nhưng số mệnh vẫn chưa vừa lòng độc
 Nhất định dùng quyền lực hại tôi chơi...
 Bắt tôi hết đau khổ lại ngược xuôi
 Trên hòn đất, than ôi, thân kiến muỗi!
 Thất lại rồi buông, tha ra mà đuổi
 Không sớm cho thân tan nát hẳn thân hèn.
 Tôi muốn lịm đi một giấc để câu yên
 Thì kéo dậy, lay hồn cho mở mắt!
 Trên vực thẳm, một ngón tay khe khẽ
 Chỉ cho tôi trông khắp cõi mênh mông,
 Là chỗ nhân gian đang uống máu nồng,
 Nuốt một nửa còn phun nhau một nửa.
 Họ cắn nhau, hại nhau, giết nhau, còn gì nữa?

Bỗng leng keng tiếng xe điện chạy qua...
 Tôi bàng hoàng mở tròng mắt trông ra:
 Mới sực biết là mình nằm mộng.
 Chung quanh tôi, mọi người đang hoạt động,
 Mang cái vui trên miệng, cái hi vọng trong lòng,

Đang rủ nhau như góp sức cùng trông
 Tới mục đích của đời người là hạnh phúc.
 Ánh bình minh từng bừng như lời reo, lời chúc:
 Cây xanh tươi, chim đua hót, người sung sướng, ôi thái bình!

Tôi với xem tờ báo ở bên mình:
 Tình bác ái rõ in trong những lời yên ủi.
 Trên bờ hồ Lê Man, người ta đang tìm kẻ
 Săn đuổi lòng đồ kị, thần chiến tranh.
 Khắp thế gian đang hội nghị thái bình,
 Không đời nào, thực không đời nào còn phen khói lửa.

Tôi đang mừng, bỗng sinh hơi ngờ ngợ...
 Cảnh thiên đàng kia đã có thực hay chưa?
 Hay cũng lại là một cảnh nằm mơ?

Tan Vỡ (Thế Lữ)

Thôi nhé đường đời đã biết nhau,
 Thà rằng quên trước khỏi quên sau.
 Đa mang chi nữa tình mây nước,
 Để mặc sương sa bạc mái đầu.
 Rồi ánh trăng kia với gió thổi,
 Với sương hồ lạnh, với ngàn lau,
 Với bao cảnh đẹp vui khi trước
 Ủ rủ vì em nặng khối sầu.

Tình Hoài (Thế Lữ)

Trời buồn làm gì trời rầu rầu
 Anh yêu em xong anh đi đâu?
 Lắng tiếng gió, xuôi, thấy tiếng khóc

Một bụng một dạ một năng nhọc
 Áo tường chỉ để khô để tủi
 Nghĩ mãi gỡ mãi lỗi vẫn lỗi
 Thương thay cho em căm thay anh
 Tình hoài càng ngày càng tày đình.

Tiếng Chuông Chùa (Thế Lữ)

Sương lam gieo nỗi buồn mênh mông trên đông vắng,
 Nắng chiều xuân rung rinh trong cảnh trời yên lặng.
 Bỗng thông thả rơi một tiếng chuông chùa,
 Ở chân trời hay trong cõi hư vô?
 Lòng ta bát ngát nhẹ nhàng như mọc cánh
 Bay chập chờn trong nơi không gian thanh tịnh.

Ly Tao nương tử ơi! Hỡi Nàng Thơ!
 Ta muốn cùng ai muôn năm say sưa
 Ta muốn biến ra làm mây làm gió,
 Làm một bầu khinh thanh trong vũ trụ,
 Làm ánh sáng anh linh của núi sông,
 Làm cái Đẹp thiên nhiên: giấc mộng vô cùng
 Cho trí tưởng thi nhân, cho tâm hồn nghệ sĩ,
 Cho bao tấm lòng nhọc nhằn muốn nghỉ,
 Ôi cao siêu! Ôi khoáng lạc! Giây phút thần tiên!
 Như đứng ngoài trần gian, ta hút thở gió quên,
 Quên đã sống bao nhiêu năm đau khổ,
 Ta quên những cảnh bùn than, lam lũ;
 Chỉ thấy trên cao xanh, con mắt Tì Bi
 Theo dõi ta, theo dõi bước lưu ly,
 Và yên ủi cho ta còn nhiều hy vọng.
 Một tiếng chuông u uyên lan rộng

Văng vẳng đưa... vang tới cõi lòng ta...
Mắt lệ trông huyền ảo cảnh sương mờ.

Tập Mấy Vân Thơ (1935) (phần đầu)

Nhớ Rừng (Thế Lữ)

(Lời con hổ ở vườn Bách thú,
Tặng Nguyễn Tường Tam)

Gậm một khối căm hờn trong cũi sắt,
Ta nằm dài, trông ngày tháng dần qua.
Khinh lũ người kia ngạo mạn, ngẩn ngơ,
Giương mắt bé diều oai linh rừng thẳm,
Nay sa cơ, bị nhục nhằn tù hãm,
Để làm trò lạ mắt, thứ đồ chơi.
Chịu ngang bầy cùng bọn gấu dở hơi,
Với cặp báo chuồng bên vô tư lệ.

Ta sống mãi trong tình thương nỗi nhớ,
Thủa tung hoành hống hách những ngày xưa.
Nhớ cảnh sơn lâm, bóng cả, cây già,
Với tiếng gió gào ngàn, với giọng nguồn hét núi,
Với khi thét khúc trường ca dữ dội,
Ta bước chân lên, đông dặc, đường hoang,
Lượn tấm thân như sóng cuộn nhịp nhàng,
Vờn bóng âm thầm, lá gai, cỏ sắc.
Trong hang tối, mất thần khi đã quắc,
Là khiến cho mọi vật đều im hơi.
Ta biết ta chúa tể của muôn loài,
Giữa chốn thảo hoa không tên, không tuổi.

Nào đâu những đêm vàng bên bờ suối,
 Ta say mồi đùng uống ánh trăng tan?
 Đâu những ngày mưa chuyển bốn phương ngàn,
 Ta lặng ngắm giang san ta đổi mới?
 Đâu những bình minh cây xanh nắng gội,
 Tiếng chim ca giấc ngủ ta tưng bừng?
 Đâu những chiều lênh láng máu sau rừng.
 Ta đợi chết mảnh mặt trời gay gắt,
 Để ta chiếm lấy riêng phần bí mật?
 – Than ôi! Thời oanh liệt nay còn đâu?

*

Nay ta ôm niềm uất hận ngàn thâu,
 Ghét những cảnh không đời nào thay đổi,
 Những cảnh sửa sang, tâm thường, giả dối:
 Hoa chăm, cỏ xén, lối phẳng, cây trồng;
 Dải nước đen giả suối, chẳng thông dòng
 Len dưới nách những mô gò thấp kém;
 Dăm vùng lá hiến lành, không bí hiểm,
 Cũng học đòi bắt chước vẻ hoang vu
 Của chốn ngàn năm cao cả, âm u.

Hỡi oai linh, cảnh nước non hùng vĩ!
 Là nơi giống hùm thiêng ta ngự trị.
 Nơi thênh thang ta vùng vẫy ngày xưa,
 Nơi ta không còn được thấy bao giờ!
 Có biết chẳng trong những ngày ngao ngán,
 Ta đương theo giấc mộng ngàn to lớn
 Để hồn ta phảng phất được gần người,
 – Hỡi cảnh rừng ghê gớm của ta ơi!

Tiếng Gọi Bên Sông (Thế Lữ)

(Lời chinh phu)

Tặng Khái Hưng

Ta là một khách chinh phu,
 Dẫn bước truân chuyên khắp hải hồ.
 Mũ lột bốn bề sương nắng gội,
 Phong trần quen biết mặt âu lo.

Vất vả bao tình, chi xá kẻ?
 Gian lao như lửa rèn tâm chí,
 Bấy lâu non nước mãi xông pha,
 Chưa chút dừng chân, chưa lúc nghỉ.

Trong thừa sinh bình, đôi mắt ta
 Không hề cho đắm lệ bao giờ;
 Cười phen thất bại, khinh nguy hiểm,
 Nện gót vang đường nhịp khúc ca.

Đang độ nam nhi vui trẻ hoai:
 Sầu tư bi thiết, gác trên bên tai,
 Trái tim chỉ rộn khi cảm tức,
 Ghét lũ vô thần, giận nổi đời.

Trong khi lật đật rẻo sông Mê,
 Trận gió heo may đuôi nhọn về.
 Bụi cuốn đường xa, chinh khách mỏi.
 Bỗng nghe tiếng hát vắng bên kia.

Tiếng hát trong như nước ngọc tuyền,
 Êm như hơi gió thoảng cung tiên,
 Cao như thông vút, buồn như liễu:
 Nước lặng, mây ngừng, ta đứng yên.

Chinh phu trong dạ nhường tê tái,
Quay gót ta buồn trông trở lại,
Đường vẫn còn xa, còn phải đi,
Song le tiếng hát bên sông gọi:

“Đi đâu vội bấy hỡi ai ơi!
Mà để cho nhau luống ngậm ngùi?
Em trẻ, em son, em lại đẹp.
Sang đây chung hát khúc ca vui!

Hỡi khách! Sang đây với bạn tình.
Vui đi! Đòi người mấy xuân xanh?
Ưu tư chi để sầu mây nước,
Kìa cánh hoa đua rồn trước cành.”

Tiếng ái ân kia réo rắt hoài,
Mà lời mây nước giục bên tai.
Đau lòng rứt mối tơ vương vẫn,
Nước mắt đâu tiên lã chã rơi.

Vì chung ta cũng biết yêu đương,
Mà cuộc tình duyên gặp giữa đường.
Trong lúc non sông mờ cát bụi
Phải đâu là hội kết duyên ương?

Âm thầm từ giã cô thôn nữ,
Cô đứng bên sông không hát nữa,
Lòng ta thốn thức còn mê
Nhịp với lòng ai nhường than thở?

Âm thầm ta lại bảo cô rằng:
“Mặt đất mênh mang biết mấy chùng,
Em có yêu ta thì gắng đợi,
Đem lòng mà gửi lên cung trăng.

Ở chốn đường khơi ta nhớ em.
 Thì lòng ta sẽ hoá ra chim
 Bay lên lưu luyến bên cung nguyệt
 Sẽ ngỏ cho nhau thấu nỗi niềm.”

Ta đi theo đuổi bước tương lai.
 Để lại bên sông kẻ ngậm ngùi.
 Chí nặng bốn phương trời nước rộng,
 Từ nay thêm bận nỗi thương ai.

Lựa Tiếng Đàn (Thế Lữ)

Gửi cho bạn Mỹ thuật ở Hà nội

Trong nhà tranh, một mình tôi than thở,
 Với cây đàn, tập giấy. Các anh xa.
 Sáng hôm nay, sương biếc toả mờ mờ.
 Như hương khói đượm đầu cau, má rạ:
 Ánh hồng tía rắc ngọc châu trên lá,
 Trời trong xanh chân trời đỏ hây hây.
 Tiếng chim xuân nhí nhánh ở trong cây.
 Cảnh vui thế, sao tôi còn buồn nữa?

Bởi vì gió ở đây trong trẻo quá:
 Tiếng đàn tâm rỏ rất nẩy càng cao,
 Bởi vì đây duy có nàng Ly Tao.
 Với bao nỗi tiếc thương hồi quá vãng,
 Vẫn cùng tôi ở chung nhà bầu bạn.
 Tôi bùi ngùi âu yếm môi bi ai,
 Và để sầu tư mơn trớn lòng tôi,
 Nên cảnh đẹp lại thêm chiều mai mĩa.

Tôi muốn sống cuộc đời thi sĩ, để
 Uống say nồng, nhưng chỉ thấy chua cay,
 Tìm mộng vàng trên cảnh lộng trời mây,
 Mây thường biến: trời như lòng, tẻ ngắt.
 Được lẫn lóc mãi trong đời Mỹ thuật,
 Như các anh vui, sướng trẻ trung sao!
 Các anh đi len lỏi giữa xôn xao,
 Và cười cợt ở trong luồng gió bụi;
 Đập vang gót trên bờ hè Hà Nội,
 Rủ nhau xem vẻ đẹp của lâm than,
 Thấy hình tiên ngay giữa đám trần gian.
 Và bơi đỏ lên những màu u ám.
 Thôi! Hãy để giọng buồn thương ta thán,
 Cho chúng tôi là một bọn nhạc công,
 Trăm ngàn năm nẩy mãi sợi tơ lòng,
 Ca những khúc sầu vui, tình thiên hạ.
 Chán nản ư? Các anh đừng than thở,
 Cứ im đi, rồi bảo cho tôi hay.
 Lựa giọng buồn, tôi sẽ vắn trầm giây,
 Và gọi gió, gọi thông, lên tiếng hoạ.
 Nỗi buồn sẽ theo mây mờ mịt toả,
 Bạn hữu ơi! Cất tiếng ta cười chung,
 — Để cho tôi được chút vui cùng.

Tiếng Trúc Tuyệt Vời (Thế Lữ)

Tặng Trường Bách

Tiếng địch thổi đâu đây,
 Có sao mà réo rắt?
 Lơ lửng cao đưa tận lưng trời xanh ngắt,

Mây bay... gió quuyền mây bay...
 Tiếng vi vút như khuyển van, như dùi đặt
 Như hắt hiu cùng hơi gió heo may.

Ánh chiều thu
 Lướt mặt hồ thu,
 Sương hồng lam nhẹ lan trên sóng biếc,
 Rặng lau già xao xác tiếng reo khô.
 Như khua động nổi nhớ nhung, thương tiếc
 Trong lòng người đứng bên hồ.

Cô em buồn đứng bên hồ
 Nghiêng tựa mình cây, dáng thân thơ.
 Chừng cô tưởng đến ngày vui sẽ mất,
 Mà sắc đẹp rõ ràng rồi sẽ tắt
 Như bóng chiều dần khuất
 Dưới chân trời.

Cho nên cô nghe tiếng trúc tuyết vời,
 – Thốn thức với lòng cô thốn thức,
 Man mác với lòng cô man mác –
 Cô để tâm hồn tê tái, băng khuâng.

Ta muốn nâng
 Tấm khăn hồng lau mắt lệ cho ai.
 Vì ta sợ má đào kia phai,
 Cũng như ta đã ca
 Khuyển ngày vui trở lại
 Cùng với ánh quanh mình còn mãi.
 – Cho người vui cảnh quên già.

Tiếng Sáo Thiên Thai (Thế Lữ)

Tặng Ngô Bích San

Ánh xuân lướt cỏ xuân tươi,
 Bên rừng thổi sáo một hai Kim Đồng.
 Tiếng đưa hiu hắt bên lòng,
 Buồn ơi! Xa vắng, mệnh mông là buồn...
 Tiên Nga tóc xoã bên nguồn.
 Hàng tùng rủ rỉ trên cồn đìu hiu;
 Mây hồng ngừng lại sau đèo,
 Minh cây nắng nhuộm, bóng chiều không đi.
 Trời cao, xanh ngắt. – Ô kìa
 Hai con hạc trắng bay về Bồng Lai.
 Theo chim, tiếng sáo lên khơi,
 Lại theo giòng suối bên người Tiên Nga.
 Khi cao, vút tận mây mờ,
 Khi gần, vắt vẻo bên bờ cây xanh,
 Êm như lọt tiếng tơ tình,
 Đẹp như Ngọc Nữ uốn mình trong không.
 Thiên Thai thoảng gió mơ mòng,
 Ngọc Chân buồn tưởng tiếng lòng xa bay...

Con Người Vơ Vẩn (Thế Lữ)

Tặng Trần Bình Lộc

Tiếng pháo rắc trong thành phố vắng.
 Mưa phun rây, cùng ánh đèn yên lặng
 Gọi lên mặt đường đen, loáng và xa.
 Hai dãy nhà kín cửa đứng tro tro
 Đầm nhiên, mặc kệ con người vơ vẩn.

Đó là một kẻ không nơi trú ẩn,
 Bốn phương trời xuôi ngược bấy lâu nay,
 Tôi ba mươi theo bước tới nơi đây,
 Giữa hoan lạc, riêng thấy mình bơ vơ.

Chàng ta ấn hai tay vào đáy túi,
 – Túi rỗng không, mà lòng cũng rỗng không –
 Lê gót mòn trên đá, ngừng đầu trông
 Những ảo tượng vô hình cho kẻ khác.
 Con gió thổi. Lá vàng rơi lác đác,
 Cùng rơi theo loạt nước đọng trên cành.
 Những cây khô đã chết cả màu xanh.
 Trong giây phút lạnh lùng tê tái ấy.
 Người thiếu niên chợt vô tình ngó thấy,
 Cửa nhà ai hé mở. Liếc nom vào:
 Dưới ánh đèn lồng lấy khóm hoa đào;
 Đương say đắm quyền lấy màu hương khói:
 Nét khảm tử trè, chữ vàng câu đối,
 Chậu xứ cây xanh, cốc ngọc thủy tiên.
 Thoáng hiện ra một cảm giác bình yên,
 Và đầm ấm — êm êm và đầy đủ.

Mưa vẫn gọi. Xa xa trảng pháo nổ,
 Bỗng phá tan bề tịch mịch đêm khuya...
 Ngoảnh mặt đi, thầm lặng bước chân đi:
 Hỡi người bạn! Anh định về đâu đó?

Trước Cảnh Cao Rộng (Thế Lữ)

(Trên bờ bể Đồ Sơn một buổi chiều)

Mặt trời dần khuất.

Vòm cao, mây lững thững về.

Chiếc thuyền xa buồm thẳng, không đi.

Trên bể phẳng như tấm màn lụa xám,

Bãi bể ướt, sắc trời in loáng.

Tôi bước lên, người trong cõi hư vô.

Ta vẫn nghe tiếng gió mơ hồ,

Tiếng rủ rỉ của hàng thông im đứng,

Với tiếng sóng đổ xô từng phút lặng.

Tôi rộng nhìn ra bốn phía xa khơi:

Cảnh mình mang riêng có bóng hình tôi,

Đang thơ thần với nỗi lòng bát ngát.

Như một kẻ bộ hành ngo ngác.

Lạc vào nơi đông đất hoang vu,

Tôi mang theo một mối hoài u,

Tim chẳng thấy nhẽ uyên thâm trong tạo vật,

Ngừng bước nản tôi trông vời Bí mật

Trông bầu xanh nét mặt nghiêm trầm.

Trông bốn phương trời nước mịt mù tăm.

Và tôi hỏi: Biết tìm đâu, Chân lý?

Cao Thâm hơi! Ôi Vô Cùng Vô Đê!

Mây hằng bay, sóng hằng cuốn, gió không ngừng

Nghe thấy chẳng? Hay ngờ biết cùng chẳng?

Nỗi thao thức một tâm hồn nhỏ bé.

Người Phóng Đãng (Thế Lữ)

Tặng Vũ Đình Quỳ

Hà Nội mưa phùn mù mịt.
 Lá bàng rơi, rơi từng màu đỏ chết:
 Phố vắng hai bên lặng ngắt như tờ.
 Tôi bước lên, chân đếm những vần thơ.
 Mặc gió lạnh bên tai sùi sụt thổi
 Và để mặc lòng không đang khóc đối.
 Phấn mưa bay, đọng giọt bám quanh vành
 – Như điểm trang ngọc chuốt sáng long lanh –
 Chiếc mũ triều thiên trên đầu thi sĩ.
 Cảnh buồn rữ. Tâm hồn tôi vui trẻ,
 Cùng Nàng Thơ lựa chọn các màu thơ.
 Để tả hơi lam ôm ấp vầng cây xa,
 Với lớp nhà giốc ngược hình trên đường loáng.
 Trời thấp. Mây âm thầm, và nặng.
 Gọi băng khuâng lên thành phố với lòng tôi.
 Tôi rảo bước đi trong nhịp reo cười,
 Rủ bụi nước trên mình cùng nổi buồn trong trí.
 Gió thổi ấm dần đường vắng vẻ,
 Thi hứng nồng nàn, tôi mãi tiến lên,
 Cho đến khi Hà Nội sáng trưng đèn,
 Mới sực nhớ: đêm nay không chỗ nghỉ.

Ác Mộng (Thế Lữ)

Tặng Nguyễn Trọng Phấn

Tôi mơ thấy đang nằm trên vũng máu,
 Chồng tay lên nghe tiếng những hồn kêu.

*Khắp bốn phương loè loẹt lửa trời chiều,
Muôn vật đắm trong một màu đỏ khé.*

*Tôi chợt hiểu: hình ảnh đời là thế;
Có phải còn vui đẹp lắm đây chẳng?
Tôi muốn quên đi trong thú mơ màng,
Và gương cất tiếng cười che tiếng khóc.*

*Nhưng Số Mệnh vẫn chưa vờ lòng độc,
Nhất định dùng quyền lực hại tôi chơi,
Bắt tôi hết đau khổ lại ngược xuôi,
Trên hòn đất, than ôi! Thân kiến muỗi.*

*Thất lại rồi buông, tha ra mà đuổi,
Không sớm cho tan nát hẳn thân hèn.
Tôi muốn lịm đi một giấc cầu yên,
Thì kéo dậy, lay hồn cho mở mắt!*

*Trên vực thẳm, một ngón tay khe khẽ.
Khiến tôi nhìn ra khắp cõi mệnh mong,
Là chốn nhân gian đang uống máu nồng,
Nuốt một nửa, còn phun nhau một nửa.*

Lời Than Thở Của Nàng Mỹ Thuật (Thế Lữ)

Tặng Nguyễn Đỗ Cung

*Em đứng em buồn cạnh khóm lau,
Khóm lau than trước gió đêm sâu,
Gió sâu khóc với trăng sâu lạnh.
Ai biết tình quân em ở đâu?*

Than ôi! Mới được mấy thu nay,
 Gặp gỡ tình quân giữa cảnh này
 Là chốn em quen cười với gió,
 Với trăng, với nước, với mây bay...

Hoạ sĩ qua chơi lúc bấy giờ.
 Lòng em phơi phới trí ngây thơ:
 Em xinh, em đẹp quá không biết,
 Không biết vì em ai ngẩn ngơ.

Lân la, người khách lạ nên quen,
 Rồi ngón tay tình chấp môi duyên.
 Cái thừa ban đầu lưu luyến ấy
 Ngàn năm chưa dễ đã ai quen.

Em thấy chàng yêu mới nhớ ra
 Tên em là Đẹp, bạn em là
 Bao nhiêu cảnh tượng, muôn hình sắc:
 Ánh sáng, non sông, mây, cỏ, hoa...

Em càng trang điểm để thêm xinh,
 Và để màu tươi của Ái tình
 Điểm khắp bầu trời thêm vẻ đẹp,
 Hồ kia thêm biếc, núi thêm xanh.

Hay đâu cơn gió lạ đâu đâu
 Thổi lại cho em những môi sâu:
 Bạn ngọc thừa về, em khắc khoải,
 Cười, nhưng phảng phất vẫn lo âu.

Rồi bỗng ngày kia em mới hay
 Tình quân em đã chán nơi đây.
 Chàng đi theo dõi tơ duyên khác.
 – Hỡi mộng lòng ơi! Ôi bóng mây!

Nay biết cùng ai ngỏ nỗi niềm?
Tình quân không dám ở cùng em,
Yêu nhau, yêu cả trong gian khổ:
Chàng dám vinh hoa mãi miết tìm.

Như nàng Ngọc Nữ ở Thiên Thai,
Tiếc mãi chàng Lưu vẫn luyện đời,
Em đứng bên trường ân ái cũ,
Rồi em than khóc bạn tình ơi!

Rồi ánh trăng kia, với gió thâu,
Vội gương hồ lạnh, với ngàn lau,
Vội bao cảnh đẹp vui khi trước
Ủ rũ vì em nặng khối sầu.

Khúc Ca Hoài Xuân (Thế Lữ)

Tặng Nguyễn Tường Cẩm

Tiếng ve ran trong bóng cây râm mát;
Giọng chim khuyên ca ánh sáng mặt trời.
Gió nồng reo trên hồ sen rào rạt.
Mùa xuân còn, hết? Khách đa tình ơi!

Khách đa tình ơi! Mùa xuân đã hết.
Này nghe tiếng diều sáo dẫn mây đi,
Có phải chẳng, đây những lời tha thiết?
Lời tiếc xuân như hát khúc phân ly.

Ta rắp nâng lời chào ngày mới mẻ,
Vì Đông, Thu, hay Hạ cũng như Xuân;
Cũng có tình riêng với lòng thi sĩ.
Ta vui ca trông ngày tháng xoay vần.

Nhưng ta thấy ai kia đang tựa cửa,
Tiếc bóng chiều, đôi mắt dõi chân mây.
Ta cảm nỗi hoài xuân cùng thiếu nữ,
Cùng cô em đôi má đỏ hây hây.

Nên ngừng bút khoan vẽ màu chói lói,
Của ngày hè muôn cảnh sắc tung bừng,
Cất tiếng hát, trông cô em ta gọi:
Hỡi giai nhân! Nghe tiếng hát ta chẳng?

Nghe tiếng ta trong bóng ve reo mát,
Trong lời chim, trong giọng sáo chơi vui...
Hãy gắng quên nỗi băng khuâng man mác,
Mà vui đi! Thiếu nữ đa tình ơi!

Mấy Vân Ngây Thơ (Thế Lữ)

Tặng Nguyễn Lương Ngọc

TÔI

Suốt đêm thức để trông ai,
Ô kìa ánh lửa đỏ ngời phương đông.
Nhờn nhớ cây núi nhuộm hồng,
Đẹp như cô gái yêu chồng đêm nao?

CÔ MÁN

Đêm qua trăng khóc trên trời,
Để cho nước mắt nó rơi trên cành,
Giọt châu trắng, lá cây xanh,
Anh kia có biết tâm tình tôi chẳng?

TÔI

Kìa cô con gái thân thơ,
 Đứng trên đỉnh núi trông chờ ai đây?
 Cỏ bay cái váy cũng bay...
 Trên không con nhận đón mây chập chờn.

CÔ MÁN

Chập chờn con nhận đón mây,
 Cỏ cao đơn gió, tôi đây trông chông.
 Lòng tôi anh biết cùng không?
 Ngày tung bồng cũng lạnh lòng như đêm.

TÔI

Đêm ngày cô những lạnh lòng,
 Bởi chưng cô chưa có chồng, như ai.
 Hỡi cô con gái kia ơi!
 Thôi đừng khóc nữa, kéo tôi thêm buồn.

CÔ MÁN

Tôi buồn tôi lại buồn thêm,
 Tôi trông mây nước tôi thèm duyên tơ.
 Mắt tôi, nước mắt như mưa,
 Tôi không muốn gạt, tôi chờ ai lau.

TÔI

Ai lau nước mắt cô mình?
 Dưới đây duy có một mình ta thôi.
 Cầm khăn lòng những bồi hồi,
 Lệ ta cũng chữa ai người lau cho.

Thân ta lưu lạc giang hồ,
Giận đời muốn khuất những trò đảo điên,
Để lòng theo đám mây huyền,
Mây đưa ta bước tới miền gió trắng.

Ở đây mây núi, cây rừng,
Nước non thanh sạch cách chèo phồn hoa.
Chim đèo nhẩn gió đèo ca,
Du hồn như một giấc mơ không cùng.

Giữa nơi bát ngát mịt mù,
Tấm lòng thơ cũng nặng lòng ái ân.
Thân tuy muốn thoát duyên trần,
Nhưng còn vương mối nợ trần muôn năm.

Đồn lòng, ta sắt ta cầm
Lại đây hoà điệu, hoà âm, ta cùng.
Du dương chung khúc mơ màng...
– Mây cao với núi trập trùng kia ơi!

Thức Giấc (Thế Lữ)

Tặng Phạm Đình Tân

Gió mây đuổi giấc mơ màng,
Tỉnh ra thấy ánh trăng vàng bên chãng.
Trước cửa sổ, đây sân những bóng
Cành lá đen lay động vật vờ...
Một cơn gió vội vàng qua;
Sau hiên sào sạc mấy tàu chuôi xanh:
Lá bay chạm bức màn vắng vẻ;
Muỗi bên màn se sẽ than thân;

Sâu thêm rủ rĩ âm thầm
 Nỗi muôn đêm, một tiếng ân hận dài;
 Dế chân cỏ siết mà bóng tối;
 Bờ lau xa quốc gọi buồn theo;
 Trời khuya rặng rờ đìu hiu,
 Thoảng nghe lọt tiếng sáo diều trong trăng.

Bên Sông Đưa Khách (Thế Lữ)

Tặng tác giả “Đời mưa gió”

Lòng em như nước Trường Giang ấy,
 Sớm tối đưa chàng tới Phúc Châu.
 (Lời kỹ nữ)

Trời nặng mây mù. Mấy khóm cây
 Đứng kia, không biết tỉnh hay say,
 Đổ bờ sông trắng con thuyền bé,
 Cạnh lớp lau già, gió lất lay.

Tôi tiễn đưa anh đến tận thuyền
 Để dài thêm hạn cuộc tình duyên;
 Thuyền đi, tôi sẽ rời chân lại.
 Tôi nhớ tình ta, anh vội quên.

Thuyền khách đi rồi tôi vẫn cho
 Lòng tôi theo lái tới phương mô?
 Bâng khuâng trong cõi sâu vô hạn.
 Không khóc, vì chưng mắt đã khô.

Đâu biết rằng anh cũng chỉ là
 Khách chơi giây lát ghé chơi qua;

*Rồi thôi, nín áo không tình nữa,
Để mặc tình ai khỏi ước mơ.*

*Tôi chỉ là người mơ ước thôi,
Là người mơ ước hão! Than ôi!
Bình-minh chói lói đâu đâu ấy,
Còn chốn lòng riêng u-ám hoài.*

*Mà biết vô duyên vẫn cứ mong,
Trăm năm ôm mãi khối tình không,
Trọn đời làm kẻ đưa thuyền khách:
Thuyền chầy bơ vơ đứng với sông.*

1937

Hái Hoa (Thế Lữ)

*Nhẹ nhàng, em hái đóa hồng tươi,
Dưới vẻ xuân chào buổi sớm mai,
Trong lúc chim xuân mừng nắng mới
Nhuộm đào sắc trắng khóm hoa mai.*

*Em thấy lòng chan chứa cảm hoài.
Lẳng lơ gió lá nhủ bên tai:
Vườn xuân đầm thắm tình âu yếm,
Thơ thần vì đâu, xuân nữ ơi!*

*Tình quân em ở chốn xa xôi,
Chắc thấy xuân sang, cũng ngậm ngùi
Cho kẻ tựa thời gian ngóng bạn,
Mắt buồn trông thấy cảnh xuân vui.*

Rũ hạt sương hoa, giọt lệ rơi,
 Nâng hoa ân ái để lên môi
 Tình quân nếu cũng trông mây, hẳn
 Cảm thấy tình em thả tuyệt vời.

Có ai đem hộ đóa hồng tươi,
 Để bạn lòng em đón lấy cài
 Bên phía trái tim chàng thốn thức:
 Trông hoa hằng tưởng miệng em cười.

Cây Đàn Muôn Diệu (Thế Lữ)

Gởi cho Tú Ly

Tôi là người bộ hành phiêu lãng
 Đường trần gian xuôi ngược để vui chơi
 Tìm cảm giác hay trong tiếng khóc, câu cười,
 Trong lúc gian lao, trong giờ sung sướng,
 Khi phấn đấu cũng như hồi mơ tưởng.
 Tôi yêu đời cùng với cảnh lâm than,
 Cảnh thương tâm, ghê gớm, hay dịu dàng.
 Cảnh rực rỡ, ái ân hay dữ dội.

Anh dù bảo: tính tình tôi thay đổi,
 Không chuyên tâm, không chủ nghĩa: nhưng cần chi?

Tôi chỉ là một khách tình si
 Ham vẽ Đẹp có muôn hình, muôn thể.
 Mượn lấy bút nàng Ly Tao tôi vẽ,
 Và mượn cây đàn ngàn phím, tôi ca
 Vẽ đẹp u trầm, đằm đuối, hay ngây thơ,
 Cũng như vẽ Đẹp cao siêu, hùng tráng
 Của non nước, của thi văn, tư tưởng.

Dáng yêu kiều tha thướt khách giai nhân;
 Ánh tung bừng linh hoạt nắng trời xuân;
 Vẻ sâu muện âm thầm ngày mưa gió;
 Cảnh vĩ đại, sóng nghiêng trời, thác ngàn đở;
 Nét mong manh, thấp thoáng cánh hoa bay;
 Cảnh cơ hàn nơi nước đọng bùn lầy;
 Thú sán lạn mơ hồ trong ảo mộng;
 Chí hăng hái đua ganh đời náo động:
 Tôi đều yêu, đều kiếm, đều say mê.
 Tôi sẵn lòng đau vì tiếng ai bi,
 Và tôi cảm khái bởi những lời hăng hái.
 Tôi ngợi ca với tiếng lòng phấn khởi,
 Tôi thở than cùng thiếu nữ băng khuâng,
 Tôi véo von theo tiếng sáo lưng chừng,
 Tôi yên ủi với tiếng chuông huyền diệu,
 Với Nàng Thơ, tôi có đàn muôn điệu;
 Với Nàng Thơ, tôi có bút muôn màu:
 Tôi muốn làm nhà nghệ sĩ nhiệm màu:
 Lấy thanh sắc trần gian làm tài liệu.

Lời Mĩa Mai (Thế Lữ)

Tặng Lan Sơn

Rũ bụi mờ trắng áo,
 Tôi ngoảnh trông lại quãng đường đời,
 Sống với người ta chừng hăm sáu năm thôi,
 Mà tôi thấy mình đã nhiều tuổi lắm.
 Vì có lẽ bao nhiêu mùi cay đắng,
 Bao nhiêu hồi gian truân
 Tôi bao nhiêu lớp chông gai trên bước phong trần

Tôi đã nếm, đã quen, đã trải,
 Nỗi đau khổ, hơi lòng ơi! Có phải
 Đã khiến cho thời xuân thắm của ta
 Mau đi tới buổi thu già?
 Có phải chẳng nỗi ưu tư quá sớm
 Đã sớm in bao nét răn lên trán,
 Đã khiến cho cả đến miệng ta cười
 Cũng ngậm đầy những vế mĩa mai?
 Ngày xưa, lòng còn dễ tin, trí còn bõ ngỡ,
 Mắt còn thấy toàn màu rực rỡ,
 Tôi dẫn bước đâu trong cảnh trần gian.
 Mang tâm tình người niên thiếu nông nản,
 Tôi yêu đời. Nhưng bị người ghen ghét.
 Tôi muốn dâng tấm tình yêu tha thiết,
 Yêu say mê, yêu đắm đuối cho giai nhân,
 Nhưng lòng tôi chân thành, chỉ đắm thắm ái ân,
 Tôi chỉ giàu riêng tình cảm,
 Thứ tiền tài mà giai nhân không hám!
 Mang vết thương, tôi đi tìm kẻ tâm giao,
 Nhưng thân thế tôi là thân thế ba đào,
 Không được lúc bình yên vui có bạn.
 Rồi tủi phận, tro vơ, chán nản,
 Chẳng tin yêu, mà cũng chẳng thương ai
 (– Vì tình duyên, ân nghĩa ở đời,
 Cho cả nỗi sầu tư đau xót nữa,
 Cho đến cả chân tình, than ôi! tôi cũng sợ
 Là những trò giả dối của người ta –)
 Tôi ngược xuôi trên đường thế mịt mờ,
 Giữa những đám chen chúc, dập dồn và náo động
 Vẫn như bước trên cánh đồng xa rộng,
 Bấy nay thui thủi một mình.

Nhưng trong khi phấn đấu đua tranh,
 Lòng nhân thế gian ngoan mà lòng tôi ngò vực,
 Trong những lúc giang hồ cay cực,
 Vòng cây xanh bỗng réo rắt tiếng chim ca,
 Khiến cho người non nước động hồn thơ...
 Tôi đứng lại, đưa tay lau mắt lệ
 Mà vui ngắm cảnh tươi cười mới mẻ;
 Tôi thực lòng hưởng phút say sưa.
 — Vì cảnh thiên nhiên không lừa dối bao giờ.

Tôi Muốn Đi (Thế Lữ)

Gửi cho Vũ Văn Hiên

Ngày xưa, lòng còn dễ tin, trí còn bõ ngỡ
 Mắt còn thấy toàn màu rực rỡ,
 Tôi dẫn bước đâu trong cảnh trần gian...
 (Lời mĩa mai)

Tôi muốn đi bên cạnh cuộc đời,
 Trăm năm theo dõi đám mây trôi,
 Mê xem những cảnh chiêm bao biến,
 Hạnh phúc lòng riêng đó, bạn ơi!

Đời tôi duy đẹp lúc còn thơ,
 Sự thực bùn than bởi đã mở
 Sau bức màn tiên: lòng đang đột,
 Ngày xanh không ám chút ưu tư.

Cặp mắt xưa kia thấy những hoa;
 Miệng cười đưa đón tháng năm qua;

*Xuân tươi chắc hẳn không ngày cũ
 Những tuổi thơ ngây tưởng chẳng già.*

*Lòng thơ xưa có ngón tay tiên
 Mơn trớn; tai nghe tiếng dịu hiền
 Cửa gió vờn hoa, trăng dờn lá;
 Đa tình, yêu vẻ đẹp thiên nhiên.*

*Đắm đuối say mê có thể thôi;
 Nợ lòng êm ái. Nhưng chao ôi!
 Mắt trông ngày rõ đường gian hiểm,
 Ngờ vực lòng đo đắn mọi người.*

*Hai mươi sáu tuổi mà xem nhường
 Quá nửa đời đâu dãi nắng sương.
 Các chén chua cay hồ dốc cạn,
 Trăm lần ôm nặng nỗi bi thương.*

*Đã quyết bao phen khổ cũng cười,
 Nhưng đời vui đẹp quá, anh ơi!
 Những vai ganh ghét cùng gian trá
 Diễn kịch trần gian mãi chẳng thôi.*

*Cho nên tôi muốn sống riêng ra,
 Chép tiếng đời tiên đặt khúc ca.
 Tôi hát, anh nghe, quên khó nhọc
 Trong khi lặn lội trên đường xa.*

*Tôi đi tìm lại tuổi xuân xanh,
 Tìm lại lòng tôi với chút tình
 Trong trắng ngây thơ hồi trẻ dại.
 Bước đời ngang dọc để riêng anh.*

Tự Trào (Thế Lữ)

Tặng Tú Mỡ

Thế Lữ là một chàng kỳ khôi:
 Sống hôm nay không biết có ngày mai,
 Cũng không thiết nhận cảnh đời trước mắt.
 Tính giản dị, lại ưa điều bí mật,
 Trưa mùa hè đi vẽ cảnh đêm trăng,
 Ở Đồ Sơn thuật chuyện trên rừng.
 Đến khi lên thượng du, có lẽ
 Anh lại nghĩ chuyện vãn vơ dưới bể.
 Người vụng về, yên lặng chẳng ai ưa,
 Có bao nhiêu nét xấu chẳng thềm chừa,
 Ăn mặc thì lôi thôi, lố thốc:
 Đến Hà nội với chiếc quần cộc lố,
 Với đôi giầy vải trắng mang từ hạ sang đông;
 Chiếc mũ dạ vàng, dùm dó, bản vô song,
 Đội mưa nắng suốt từ Nam ra Bắc.
 Đời dị nghị đến thế nào cũng mặc
 Đi giữa đường anh cứ ngược trông trời,
 Và dương dương vui vẻ như người
 Không bao giờ, không đời nào biết khổ.
 Các bạn hữu ái ngại dùm, thường dõ:
 — “Anh đại chi mà lãng phí mất bao ngày?
 “Nghe chúng tôi, cứ tới ở đây,
 “Có tài trí thì cùng người thi thố,
 “Chứ quạnh hiu đời còn đâu là thú?
 “Đến ở đây mà vùng vẫy, đua ganh,
 “Mua lấy cho mình đôi chút công danh”.
 Thế Lữ nghĩ ba hôm mới nói:
 “Ồ phải đấy!” Rồi ở ngay Hà nội,

Anh ta vừa hoạt động, vừa mơ màng;
 Lúng túng như anh mán học làm sang
 Trong một bộ áo quần rất lịch sự.
 Học đo đẵn, học dè, học giữ,
 Học chen vai thích cánh, – học ra đời!
 Nhưng chẳng bao giờ bỏ được tính dỏ hơi:
 Là cứ tưởng trần gian, ai cũng tốt.
 Ở đời này quá thực thà là dốt!
 Anh ta nào có biết đâu rằng
 Có bao nhiêu đức tính cũng không bằng
 Chỉ khôn khéo, gian ngoan là đạt tất!
 Bỗng hôm nay, rầu rầu nét mặt,
 Vắt bên tay “bộ quần áo văn minh”
 Anh đến bảo tôi rằng: “Cái bước công danh
 “Thực chẳng có chút nào thi vị cả!
 “Đừng đón hỏi, đừng dõ dành tôi nữa,
 “Để cho tôi yên sống đời riêng tôi.
 “Cuộc đời lang thang giản dị, nhưng mà vui,
 “Riêng cùng với Nàng Thơ làm bầu bạn.
 “Cái sung sướng phồn hoa tôi đã chán!”
 Rồi bỏ quên bao nỗi giận, buồn qua,
 Anh ta buông bỏ lột chẳng nên thơ
 Và giữ lại chiếc mũ tàng, đôi giày trắng,
 Với chiếc áo đã lột màu vì sương nắng,
 Anh ta đi, đi tìm chị Ly Tao
 Mà ít lâu nay không biết trốn nơi nào!